

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 18 September.

Sine ira, studio et metu.

*I anledning af Granskarens tankar om
Båtsmanshället i Hernösand och Wexjö.*

Man må föresätta sig, så mycket man vill, att icke inlåta sig i fejd med vissa motståndare; så beror det dock till slut af dem själva, att genom anfallens beskaffenhet ovillkorligen nödga till motstånd. Larmskri är ett vapen, som ofelbart tvingar till upmärksamhet. Men skakar derigenom allmänheten och samlar sorl omkring sin motståndare, utan allt afseende på hvad man sedan har att säga den församlade menigheten.

Man talar om ett klokt, ett sansadt bruk af tryckfriheten. Man gör oss ansvariga för hvarje rörelse, som själva sanningen väcker i sinnena. Hvad säger man då om dessa tanklösa varnare, som ej kunna se röken ur en skorsten, utan att tro hela staden i brand och med sina skri uppskrämma folket från dess hvila eller arbete? — dessa det blinda nitets gaster, för hvilka hvarje anmärkning öfver regeringens åtgärder är detsamma, som kländer å Konungens gerningar, missfirmelse mot Hans helgade person? Tror man, att dessa misstydingar af en lofgifven, en genom Grundlag tryggad granskning kunna hafva annan påföljd, i fall de hafva någon, än att göra opinionens makt grym och våldsam, i stäl-

let att den bör vara lugn och hoppfull? Begriper man då aldrig, att i samma mån man skulle lyckas att göra sanningen till ett brott mot Majestätet, skulle man också lyckas att göra Majestätet förhatligt, och att det yttersta, det enda stödet för denna heliga makt är den fria rätt, den lemnar, till all möjlig granskning af regeringens steg, utan att thronens Innehafvare Sjelf någonsin deraf träffas?

Vi tillämpa icke allt detta på *Granskaren*. Han har sjelf anmärkt, att hvad han kallar en angivelse af oss icke kan vara gjordt emot Hans Maj: personligen, utan emot Regeringen eller Statsrådets ledamöter, Konungens Rådgifvare. Men vi begripa icke, huru *Granskaren* kan förlika denna sanning med den lära, han tillika drifver, att Kongl. Maj:ts höga värdighet i allmänhetens ögon komprometteras, om ett uppenbarligen orättvist beslut i Statsrådet fattas; och uppenbart är, att efter denna lära aldrig någon anmärkning emot Konungens i Statsrådet fattade beslut kan göras, utan förgripelse mot Konungens höga värdighet. Vi hafva mer än en gång och, som vi hoppas, tillräckligen förklarat vår mening i detta ämne; och vi låta icke beröfva oss den ysshet, vi äga, att alla Regeringens steg ligga inom gränsen af den fria allmänna granskningens område, som Grundlagen tryggar.

Att allmänheten, som ej äger tillgång till Statsrådets protokoll, icke kan känna, huruvida Statsrådets ledamöter reserverat sig mot Konungens beslut, är alltför sannt. Men häraf draga vi ej samma slutföljd, som *Granskaren*, att lagen skulle deri velat lägga något hinder för granskningsrätten öfver Konungens i Statsrådet fattade beslut. Vi sluta tvertom: om lagen hade velat förbjuda granskningen af sjelfva besluten; så hade lagen alldeles icke behöft förbjuda kännedomen af protokollerna öfver dessa beslut — annan sak är det i sådana fall, der besluten sjelfva icke komma till allmänhetens kunskap och ej kunna granskas; hvaraf naturligen följer, att protokollerna öfver dessa beslut ej behöft vara offentliga.

Men då lagen ovilkorligen måst sörja för Majestätets okränkbarhet, och den likväl velat, att Konungen skulle kunna regera annorlunda än Statsrådet tillstyrker, fatta sina beslut tvertemot dess *kraftiga föreställningar*; har lagen ej ägt annan utväg, än att för folkets blick dölja alla dessa föreställningar. Det var nödyändigt, att den lag, som tillät oss att om regeringens steg, liksom om all ting annat, säga allt, hvad som består med sanning, äfven tillät oss betrakta dessa beslut såsom fattade efter Statsrådets tillstyrkan. Lagen fruktade härvid icke den orättvisa mot Statsrådet, som *Granskaren* fruktar. Ty lagens anda är, att ett Statsråd aldrig må kunna existera, som icke äger Konungens förtroende och på hvars underdåniga föreställningar och tillstyrkanden Kongl. Majt icke finner nödigt att hafva afseende. Om ledamöterna i ett sådant Statsråd det oakadt älska sina platser högre än sin öfvertygelse; så böra de icke finna sig förolämpade af att bära skulden för sin Konungs beslut. Göra de annorlunda; känna de vigten af sin stora bestämmeelse; lefva de ej för sig

sjelfva, utan för sitt fädernesland och sin pligt; då anstränga de sina krafter för att veta, hvad de böra tillstyrka eller afråda sin Konung; då slumra de icke, i förlitande på andra eller på gamla vanor och fördomar; Och när de genomtänkt fäderneslandets angelägenheter och stadgat sin öfvertygelse; så känna de, antingen att denna öfvertygelse måste vara sann, eller ock att de sjelfve ej fått skicklighet och förmåga att vara Konungens Rådgifvare. Och som de aldrig utan helig bäfvan kunna tänka på sitt dyra kall, det högsta i samhället, hvar på hvilat fäderneslandets väl eller ve; så kunna de ock intet ögonblick fördraga den tankan, att de antingen, med säker öfvertygelse om det rätta, ej förmå genomdriva det, af brist på Monarkens förtroende, eller ock skulle utan skicklighet innehafva platser, der andra med större förmåga borde verka och göra nytta.

Slutföljden är, att ingen värdig ledamot i ett Statsråd kan kvarblifva, så snart han, i mål af någon vikt, ser besluten gå emot sina kraftiga underdåniga föreställningar. Denna pligt, att alltid med sin underdåniga afskedsansökning beledsaga en föreställning, om den icke vinner afseende, har lagen velat underhjelpa genom tvånget att tåla granskning, utan att kunna rättfärdiga sig med framvisande af sin skiljaktiga mening. Då lagen, af skäl, som vi ej förstå, icke velat antaga den allmänna grundsatsen i monarkiska constitutioner, att Konungen aldrig kan utfärda ett beslut, stridande mot sina Ministrars mening, men blott ombyta Ministrar, så ofta Han vill; har lagen åtminstone trott sig icke böra frälsa Ministrarne från ansvarighet inför opinion och allmän granskning, och sålunda genom ett moraliskt motif sökt ålägga dem det tvång att resignera, då de ej kunna fylla

sin bestämmelse, hvilket borde äfven lagligen åligga dem.

Så hafva vi för oss utredt grunden till vår rätt att öfver alla för allmänhetens ögon framlagda Konungens beslut tillåta oss samma frihet i *granskning* och *reflexioner*, som i alla andra ämnen, utan band af annat än pligten att tala sanning och ej *smäda* eller *skända*, och utan att det *tadel* eller *klander*, som kunde påstås ligga häri, drabbar någon annan än Konungens rådgifvare (*Granskaren* känner, hvar alla dessa termer finnas i Tryckfrihets-förordningen). Att vi uti den föreyarande frågan om båtsmanshållet i Wexiö och Hernösand icke härmed gjort Statsrådet någon orättvisa, ens i deras ögon, som icke skulle medgifva Statsrådets skyldighet att upbära *alla* anmärkningar mot Kongl. Maj:ts beslut, synes uti Stockholms Posten för den 15 dennes, der föredraganden, Herr *J. G. Netzel*, som contrasignerat Kongl. Maj:ts granskade beslut, säger sig vara auctoriserad att förklara, det dessa nådiga beslut äro en följd af allmänna Beredningens (Rikets allmänna ärenders Berednings) och Statsrådets enhälliga tillstyrkande, samt *utan fruktan och utan förebråelse* tillstår, att han sjelf varit den förste, som tillstyrkt meranämnde beslut.

Innan vi öfvergå till vårt försvar i sjelfva saken, erbjuder sig en anmärkning vid Herr Netzels artikel, hvori denna förklaring träffas. Han talar om *ansvarsskyldigheten*, såsom *frihetens och constitutionens yppersta palladium*, och sträckande sig äfven till *den ringaste af Konungens rådgifvare*. Man borde nästan icke kunna säga *den ringaste* af Konungens rådgifvare, då man, såsom sådan, aldrig kan vara en ringa person. Endast i rang, men icke i pligter mot samhället, finnes en skillnad dem imellan; men i vigten af de-

ras kall är *föredraganden* ovedersägligen; stundom alldeles ojemförligen, den förste. Det är han ensam, som efter lagen kan blifva skyldig att upöftra sitt embete för sin pligt, hån, som genom en vägrad contrasignation kan och bör, någon gång, rädsla sitt fädernesland från våldförande af dess Regeringsform. Det är han således, som framför alla bör känna, att han i sin embets-utöfning icke är en ringa person! I alla andra händelser är han hvarken mer eller mindre ansvarig, än Konungens öfriga rådgifvare; och den möjliga påföljden af hans ansvarighet borde derföre också aldrig vara mindre. Om han nu likväl icke är verklig Statssekreterare, såsom Herr Netzel icke är; så undgår han den påföljden af sina gerningar, hvilken kan träffa Konungens öfriga rådgifvare, att Rikets Ständer, efter gjord anmärkning af Constitutions-utskottet, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t ville ur Statsrådet eller från Embetet skilja dem, såsom de der, utan att hafva uppenbarligen öfverträdt lagen, dock uraktlåtitt att iakttaga Rikets sannskyldiga bästa. I detta enda afseende, allt annat oberäknadt, skulle man kanske kunna säga, att en föredragande, som icke innehar förtroende-embete, och följaktligen ej kan af Kongl. Maj:t, efter en sådan anmälan, från embetet skiljas, är *ringare* än Konungens öfriga rådgifvare; men i samma mån kunde man också säga, att ansvars-skyldigheten *icke sträcker sig* till honom. Herr Netzels anmärkning grundar sig då mindre på ett riktigt eftersinnande af hans egen belägenhet, än på en känsla af hvad som borde vara, och hvad lagen i bokstafven verkliga lika litet eftergifvit, som den för sin afsigt kunnat eftergifva det.

(Forts. c. a. g.)

Recension

Betänkligheter emot vissa, efter upsåtet och utseendet, för Landtbrukets trefnad viktagna anstalter och gynnande tänkesätt. Stockholm hos A. Gadelius, 1818.

Ehuru denna skrift redan är tämligen gammal och kanske af de flesta glömd; äns vi dock ämnet af så stor vikt, i synnerhet i närvarande epok, att vi ej kunnat underlåta att i korthet fästa upmärksamheten derpå, genom anmälan af förevarande bok. Så länge landet var plågadt af missväxt, ansåg man lösningen af gåtan om den allmänna nöden ganska lätt och bemödade icke sin hjärna vidare dermed. Nu deremot, då jorden blifvit välsignad med ett öfverflöd, hvarpå långliga tider icke lemna exempel, och nöden derigenom ej blott icke är fullkomligt afhulpen, utan till och med hotar att blifva lika tryckande som någonsin; nu är tiden inne att undersöka, hvare grunden till denna rubbning i välmågan ligger, ur hvilka ekonomiska miss-tag — ty sådana måste det vara — landtbrukets olyckor upvuxit.

Nästan ouphörligt i några sekler hafva vi hört klagas öfver näringarnes förfall. Det synes obegripligt, hvarföre alla näringar haft anledning till samma klagan. Alla hafva väl icke blifvit vanvårdade? Nästan frukta vi det. De hafva nemligen blifvit vanvårdade på det sätt, att de för landet onaturligaste blifvit skyddade och befordrade, på de naturligas bekostnad. De förre hafva, oakadt allt bemödande, all upmuntran, icke kunnat vinna något bestånd, och de sednare hafva lidit, genom den stjufmoderliga behandlingen. Bland de sednare är utan tvifvel åkerbruket. Ehuru den egentligen förvända hushållningens tid inträffat för nästan ett helt sekel tillbaka;

kännas dock ännu dess verkningar och mycket af de skadliga författningarna återstår.

Förf. röjer ett liberalt nit, vidsträckt beläsenhet i våra författningar och flera sunda tankar. Vi vilja i ordning upgifva de ämnen, han egentligen vidrört.

Första kapitlet handlar om *Understödet för jordbruket genom lättad tillgång på lån*. Förf. ogillar lånsystemet på jord, önskar realisation i hårdt mynt och anser ökning af sedelmassan skadlig. Kanske har han för ytligt sett saken, då han sammanblandat jordlåneens skadlighet med realisations nödvändighet, sådan nemligen, som man i allmänhet föreställer sig den, d. v. s. anskaffande af guld och silfver, som svarar mot den utelöpande sedelstocken.

Vi vilja icke vidlyftigt yttra oss om ett ämne, som så ofta och så vidlyftigt är discuteradt. För att blott anföra en kort reflexion, tyckes det oss, såsom vore alla de hittills försökta realisationer lika många hinder lagda i vägen för den sanna statsekonomiska upkomsten. Orsaken, hvarför guld och silfver eftersträfvats såsom mynt, är platt ingen annan än den, att de utgöra ett *allmänt* mynt, emottagas såsom värde, hvar de komma. Massan af dessa metaller var tillräcklig att verkställa allt varubyte fordom; men om rörelsen nu vuxit till en sådan grad, att de icke på långt när förså till dess drifvande; hvarföre skall man envisas att upoffra tid och alla näringars trefnad, för att åstadkomma, hvad som aldrig kan och aldrig bör åstadkommas; metallmassans jemnande med varorna, som skola röras, d. v. s. rörelsens inskränkande inom den trånga gräns, som de så kallade ädla metallernas mängd utstakar? Denna idé förutsätter, att, allt som idogheten och rörelsen växer, skulle äfven metallernas mängd växa, eller ock skulle det hårda myntets värde nedsättas och guld eller silfvermynt

